

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL RITOS TAMAŠUNIENĖS VEIKSMŲ SOCIALINIO TINKLO „FACEBOOK“
PASKYROJE „RITA TAMAŠUNIENĖ“**

2021 m. gegužės 3 d. Nr. 3-74 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. spalio 24 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-5028(7.9), 1-5064(7.9) dėl galimų rinkimų agitacijos pažeidimų socialinio tinklo „Facebook“ Ritos Tamašunienės paskyroje. Su pranešimu pridėtos ekrano vaizdo nuotraukos, nuoroda į minėtą paskyrą bei pažymima, kad paskyroje skelbtais įrašais „*palaikytojai intensyviai dalinasi, o kandidatė Rita Tamašunienė dėkoja po kiekvienu įrašu.*“

2. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d. Rita Tamašunienė buvo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos kelta kandidatė Nemenčinės rinkimų apygardoje Nr. 55, dalyvavo rinkimų II ture (spalio 25 d.).

3. Pagal pranešime pateiktą medžiagą nustatyta, kad 2020 m. spalio 24 d., agitacijos draudimo laikotarpiu, socialinio tinklo „Facebook“ naudotojams pasidalinus 2020 m. spalio 23 d. politiko paskyroje „Rita Tamašunienė“ įkeltais politinės reklamos įrašais¹, iš minėtos paskyros komentarų skiltyje lietuvių arba lenkų kalba buvo dėkojama už palaikymą.

4. Gavus pranešimą su nurodytomis aplinkybėmis, VRK darbuotojas nedelsdamas (2020 m. spalio 24 d. 23:20 val.) kreipėsi į paskyros naudotoją su raginimu vengti aktyvių veiksmų socialiniame tinkle „Facebook“.

5. VRK 2020 m. lapkričio 5 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

6. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją*

¹ <https://www.facebook.com/Rita-Tama%C5%A1unien%C4%97-104048501491727/photos/108413614388549>
<https://www.facebook.com/Rita-Tama%C5%A1unien%C4%97-104048501491727/photos/108417221054855>

balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa. To paties straipsnio 19 dalyje rinkimų agitacija apibrėžiama kaip per rinkimų agitacijos kampanijos etapą politinei reklamai skleisti skirta veikla, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose.

7. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 56 straipsnio 1 dalį, *rinkimų agitacija, neatsižvelgiant į jos būdus, formas ir priemones, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus išorinę politinę reklamą, iškabintą iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui.* Rinkimų agitacija buvo draudžiama 2020 m. spalio 24 d. 1 val. – spalio 25 d. 20 val.

8. VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintų Rekomendacijų dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu² (toliau – Rekomendacijos) 24.3 papunktyje numatyta, kad rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu politinės kampanijos dalyviai *neturėtų keisti asmeninės paskyros nuotraukos ir viršelio į paskyrą su agitaciniais elementais, neturėtų atlikti jokių veiksmų (pavyzdžiui, aktyviai komentuoti prie kitų įrašų), kurie iš naujo keltų susidomėjimą kandidatu (24.3.3.); neprivalo pašalinti iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios paskelbtų įrašų, tačiau neturėtų dirbtinai kelti susidomėjimo jais (pavyzdžiui, komentuoti ankstesnių įrašų, iš naujo jais dalytis ir pan.) (24.3.5.).*

9. 2020 m. lapkričio 5 d. VRK išsiuntė Ritai Tamašunienei paklausimą (reg. Nr. 2-1725(7.9) dėl veiksmų internetinėje erdvėje agitacijos draudimo laikotarpiu. Gautame atsakyme (reg. Nr. 1-5474(7.9) informuojama, kad:

9.1. rinkimų kampanijos metu socialinio tinklo „Facebook“ minėtą politiko paskyrą administravo rinkimų štabo nariai. *„Rinkimų štabo nariai buvo iš anksto informuoti, kad įsigaliojus rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiui draudžiama skleisti politinę reklamą neatsižvelgiant į formą“.*

9.2. *„Nebuvo atlikta jokių veiksmų, kurie pažeistų Seimo rinkimų įstatymo 56 straipsnio nuostatas, taip pat nebuvo atlikti veiksmai, kuriais būtų keičiamos asmeninės paskyros nuotraukos ar viršelis, taip pat nebuvo jokių aktyvių komentarų ar temų vystymo.“*

9.3. *„Rinkimų štabo nariai neįvertino, kad reakcija į komentarą gali būti traktuojama kaip agitacijos forma ar politinės reklamos elementas, tačiau gavus signalą iš VRK rinkimų štabas buvo nedelsiant išpėtas ir vėliau jokių įrašų nebuvo.“*

10. Nemenčinės rinkimų apygardos rinkimų komisija (toliau – Nemenčinės ARK) nagrinėjo kito pareiškėjo 2020 m. spalio 28 d. skundą, kuriame vienas iš epizodų yra Ritos Tamašunienės

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1ff66c24758a11e8a76a9c274644efa9/asr>

padėkos socialinio tinklo vartotojams rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu pasidalinus jos įrašu. Nemenčinės ARK Politinės reklamos stebėsenos grupė atliko tyrimą ir parengė išvadą, kuriai 2020 m. lapkričio 9 d. Nemenčinės ARK posėdžio metu buvo vienbalsiai pritarta (atsakymo pareiškėjui reg. Nr. 1-5316(7.9).

10.1. Išvadoje pažymėta, kad įrašas, kuriuo paskyros sekėjai dalinosi, paskelbtas 2020 m. spalio 23 d. 6.50 val., t. y. iki agitacijos draudimo pradžios.

10.2. Kaip nurodyta Nemenčinės ARK išvadoje, spalio 24 d. išreikšta padėka nėra laikytina veiksniu, prieštaraujančiu galiojantiems teisės aktams. Nurodoma, kad išreikšta padėka nėra draudžiama, ji nekelia naujo susidomėjimo kandidatu ir toks veiksmas negali būti laikytinas nauju įrašu, skatinančiu ar kitu būdu darančiu įtaką rinkėjams.

10.3. Nemenčinės ARK nurodė, jog pagal skundo pateiktas faktines aplinkybes kandidatės Ritos Tamašunienės atlikti veiksmai neprieštarauja galiojantiems teisės aktams.

11. Dėl šio Nemenčinės ARK sprendimo skundų negauta.

Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad vienas iš VRK uždavinių yra *garantuoti vienodą rinkimų ir Referendumo įstatymų taikymą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje*. Atsižvelgiant į Nemenčinės rinkimų apygardos rinkimų komisijos 2020 m. lapkričio 9 d. priimtą sprendimą, nagrinėjant kito pareiškėjo skundą dėl šios situacijos vertinimo, **siūloma:**

Nutraukti VRK 2020 m. lapkričio 5 d. posėdžio metu pradėtą tyrimą ir atsakyti pranešėjui remiantis Nemenčinės rinkimų apygardos Nr. 55 rinkimų komisijos 2020 m. lapkričio 9 d. sprendimu.

Vedėja

Lina Petronienė

Darbuotoja

Milda Pocevičiūtė